

# salsa cubana

PAŽLJIVO PAKIRAJTE PRIJE POLASKA NA **KUBU**. OBAVEZNO ISPRAZNITE DOMA KOFERE S PREDRASUDAMA, ZABORAVITE KAKO SVE MORA IZGLEDATI, KOLIKO MORA BITI SAVRŠENO I 'POD DEVEDESET' U VAŠEM MALOM UNIVERZUMU... KAD SE VRATITE, TI KOFERI BIT ĆE ISPUNJENI NEZABORAVNIM ISKUSTVIMA IZ ČUDESNO LIJEPE ZEMLJE NEVJEROJATNIH KONTRADIKTORNOSTI.

Napisala i snimila: Renata Kapicl

Spominjanjem Kube, većini je prva asocijacija - Fidel Castro. Kako je politika zadnje o čemu želim pisati, preskačem taj dio kubanske stvarnosti. Zar nije ljepše priču o Kubi početi



time da je to zemlja za koju je Kristofor Kolumbo izjavio da ljepše zemlje ljudsko oko vidjelo nije? Pejzaži i boje kao njihov nerazdruživ dio su nevjerovatni. Na biljkama i drveću najintenzivnija, nestvarna zelena, a kad vidite more uz kubanske obale, učinit će vam se da znate gdje je tirkizna boja ugledala svjetlo dana. Vozeći se kroz pokrajinu **Pinar del Río**, kraj stabala banana, palmi, ili gledajući uživo jedan od onih zalazaka sunca za koje uvijek

mislite da slikari pretjeruju kad ih vidite na platnu, ne možete odoljeti dječjem porivu da se uštipnete da biste utvrdili gradivo da ste stvarno tamo.

Kuba je izvrstan primjer da je riječ 'siromaštvo' prvenstveno vezana uz stanje duha, a ne ono materijalno. Zvuči u najmanju ruku čudno, ali tamo možete sresti pojam sreće u njezinom iskonskom, elementarnom obliku. Većina Kubanaca na prvi pogled i po nekim našim mjerilima - ima tako malo, no njih ne muče stvari poput onih kako će uspjeti kupiti isti ili po mogućnosti bolji auto od susjeda. Muče ih po život puno bitnije stvari, ali naprosto fascinira kako se oni nose sa situacijom u kojoj se nalaze. Kubanci imaju pjesmu, imaju ples, imaju smijeh, imaju jedni druge... Glazba vas posvuda prati, u prvom planu ili *backgroundu*, a bilo koja površina u trenu može postati plesni podij. Prvim taktovima glazbe koju ćete čuti na kubanskom tlu (ako ste je slušali i prije, vjerujte, nije to isto), ostajete začarani zauvijek. Ne kažem da opći dojam života na Kubi ne možete doživjeti i kao tužniju sliku, no u mojem sjećanju vedrina i dostojanstvo Kubanaca, kao i ljepota zemlje same, apsolutno nadvladavaju nad onim drugim.

## Prava Kuba

Ako ste bili u **Varaderu**, u velebnim hotelima predviđenima za strance, i tvrdite da ste bili na Kubi, to je samo geografski točno. Zanima li vas nešto više od kupanja i 'izležavanja' na, istina, predivnim plažama Atlantskog oceana te konzumiranja golemih količina hrane i koktela, zanima li vas ona prava Kuba - potražite je u Havani, Cienfuegosu, Trinidadu... Krenimo od **Havane**, glavnog i najvećeg grada na Kubi, najvećem karipskom otoku. Nje-



zin stari, kolonijalni dio **La Habana Vieja** prava je ljepotica s patinom. Na nekim mjestima malo više ljepotica, na nekim drugim mjestima malo više - ovo drugo. Puna kontradiktornosti kao i cijela Kuba. Obavezno morate vidjeti jedan od simbola Havane, **Plazu de la Catedral** s katedralom San Cristóbal razigrane barokne fasade. Neizostavni su i **Plaza de Armas** i **Plaza de la Revolución** s poznatom zgradom s monumentalnim Che Guevarinim likom (a njegov lik će vas cijelim putem pratiti i na gomilama majica, kapa, marama...). Moji favoriti u Havani - **Malecón**, predivno šetaliste uz more dužine sedam kilometara, uvijek puno ljudi, i tvrđava Morro (punog imena **Castillo de los Tres Reyes del Morro**) na samom rubu Havanskog zaljeva. Do **Cienfuegosa** ćete morati potegnuti na drugu stranu Kube, na sam jug i Karipsko more. No vrijedi vidjeti taj simpatičan i za kubanske prilike vrlo sređen grad, u kolonijalno doba prozvan Bi-

serom juga. U njegovoj blizini je i **Trinidad**, koji se poput starog dijela Havane nalazi pod zaštitom UNESCO-a. U tom kolonijalnom gradiću (1514. osnovao ga je Diego Velásquez) kao da je vrijeme stalo u njegovim davnim, najboljim danima, a vi ste samo čudan 'uljez' iz nekog dalekog vremena. Ali dočekan kao dragi gost, kao i baš svugdje na Kubi.

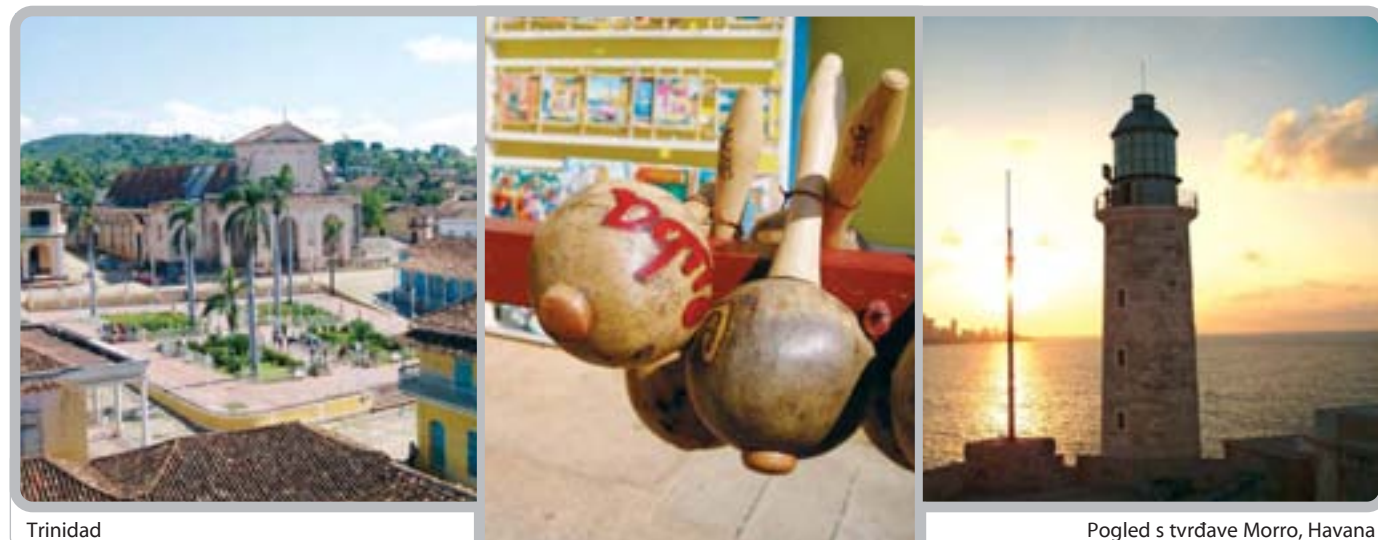
## Još malo o Kubancima

Ono što će mi još dugo ostati kao jedna od najdražih kubanskih slika - ne sjećam se da sam igdje vidjela srdačnije i ljepše osmijehe. Definitivno će vas fascinirati ljudi. Dragi, druželjubivi, razgovorljivi... Naša bronca iz Francuske '98. dobro im je poznata i automatska asocijacija na spomen Hrvatske, a Davor Šuker čarobno ime za nastavak konverzacije. Nacionalni sport je *baseball* (prvi stadion je u Havani izgrađen 1881!), a obožavaju igrati domino što ćete imati prilike vidjeti na puno mjesta.

Kubance smatraju i genijalnim 'snadi se' automehaničarima, u što jednostavno morate povjerovati kad vidite što sve vozi ulicama Havane. Vozni park bi se komotno mogao nazvati i voznim vremeplovom - u rasponu od kočija, živopisnih trokolica u ulozu taksija, automobila iz razdoblja prije revolucije (a ona je završena početkom 1959.) te nešto malo novijih automobila čiji upravljač mogu uzeti u ruke malobrojni i 'odabrani'.

## Probat i pod obavezno

Naravno da ne možete na Kubi ne probati cigare (za dva, tri dana već ćete se razumjeti u vrste nesvesni kad i kako vam se to dogodilo), rum ili Hemingwayeve omiljene koktele *mojito* (posjetite *La Bodeguita del Medio* u Havani, tamo mu je *mojito* bio najdraži) i *daiquiri*. Ukoliko biste baš rum-colu, postoji i ona, uz dodatak malo soka od limete (gotovo neizostavni dio kubanskih koktela) te pod



Trinidad

Pogled s tvrđave Morro, Havana



'umjetničkim imenom' *Cuba Libre*. Kušajte *Cristianos y Moros*, kubansku varijantu rizi-bizija - rižu s crnim grahom, a ako ste skloni egzotikalijama, i krokodilov rep (tješila sam se time da ni krokodil prema meni ne bi imao milosti da smo se sreli na njegovom terenu). Flambirane banane (pirjane na karameli te obilato zalivene bijelim rumom prije buktinje) gotovo da su slatki kraj svijeta.

### **Praznovjerje koje povratak znači**

Vrućina i vlaga su izuzetno velike (nisu baš neke pretjerane temperaturne razlike između godišnjih doba), ali se, uz malo dobre volje, naviknete na njih. *Dresscode* za 'opstanak' je uglavnom - površinski naj-

manje krpice koje imate (eventualno neko lagano ili strateško 'pojačanje' za večer) - sve opet vezano uz doba godine kad posjećujete Kubu. Pokrivala za glavu obavezna. Nakon izlaska na kubanskih 30 i nešto stupnjeva, prvo sam kupila pleteni šešir kojemu je, istina, rok trajanja istekao taman do kraja mog boravka. No, u trenu odluke između nošenja uspomene koja više neće služiti svojoj svrsi i vjerovanja u varijantu da ako ostaviš nešto negdje, morat ćeš se kad tad vratiti - bez razmišljanja zavitlah šešir prema hotelskom krevetu. Shvativ da u ovom slučaju želim biti praznovjerna i čvrsto vjerujem da ćemo se Kuba i ja, kad-tad, opet sresti.

